

מבט לאיראן

13 במאי 2018 – 27 במאי, 2018

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ הצהרות נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, ושליחו הנשיאותי, אלכסנדר לברנטייב, לפיהן על הכוחות הצבאיים הזרים, ובכלל זה כוחות איראן וחזבאללה, לעזוב את סוריה מעוררות בימים האחרונים **ביקורת חריפה באיראן כלפי רוסיה**. **דובר משרד החוץ האיראני הצהיר, כי אף אחד אינו יכול לכפות על איראן לעשות דבר** וכי היא תישאר בסוריה כל עוד קיים איום של טרור וכל עוד ממשלת סוריה מעוניינת בנוכחותה. בעיתונות האיראנית נשמעה ביקורת חריפה וחריגה כלפי רוסיה ונכתב, כי ההצהרות הרוסיות האחרונות מספקות הוכחה נוספת לכך שלא ניתן לבטוח ברוסיה שתעמוד לצד איראן.
- ◀ על רקע האתגרים הניצבים בפני מאמציה לבסס דריסת רגל צבאית בסוריה, ממשיכה איראן לקדם את השפעתה הכלכלית במדינה. שר התחבורה והפיתוח העירוני, עבאס אח'ונדי, ביקר במחצית מאי בדמשק ונפגש עם בכירים סורים, בהם גם הנשיא אסד, כדי לדון עימם בהרחבת שיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי המדינות ובהשתתפות איראן במאמצי השיקום הכלכלי של סוריה בתום מלחמת האזרחים.
- ◀ **באיראן ניכרת דאגה מתוצאות הבחירות הכלליות בעיראק**, ובמיוחד מההישג המשמעותי, שבו זכתה רשימתו של מקתדא אלצדר, המוביל בשנים האחרונות את ההתנגדות למעורבות איראן בעיראק. דוברים רשמיים איראנים מנסים אומנם להמעיט ממשמעות ההישג בו זכה אלצדר ביחס לעתיד היחסים בין שתי המדינות, אך פרשנים איראנים מעלים חשש מפני כינון קואליציה בין ראש הממשלה המכהן, חידר אלעבאדי, לאלצדר, שתציב מגבלות נוספות בפני המעורבות האיראנית בעיראק. בשלב זה ממתינים, עם זאת, באיראן לראות מה יהיה הרכב הממשלה החדשה בבגדאד. בתוך כך דיווחה התקשורת המערבית והערבית, כי **מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, הגיע לאחר הבחירות לבגדאד על מנת לקיים התייעצויות ולקדם הרכבת ממשלה שתהיה נוחה יותר עבור האיראנים**.
- ◀ **יחיא סנואר, מנהיג חמאס ברצועת עזה** העניק ראיון לאלמיאדין שבו התייחס, בין השאר, ליחסי חמאס עם איראן, בתשובה לשאלה אודות קשר חמאס-סלימאני הוא אמר, כי **לחמאס קשרי תיאום על בסיס יום יומי עם חזבאללה**. הוא ציין כי קשרי חמאס עם איראן, איתנים וכי **איראן מספקת כספים, אמצעי לחימה וידע של מומחים לחמאס ולארגונים נוספים. כמו כן קיימים קשרים עם משמרות המהפכה ובפרט עם קאסם סלימאני**. לדבריו כולם פועלים נגד ישראל ("הכיבוש") ולמען מימוש האינטרסים הפלסטינים (אלמיאדין, 21 במאי 2018).

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ הצהרות נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, ושליחו הנשיאותי, אלכסנדר לברנטייב, לפיהן על הכוחות הצבאיים הזרים, ובכלל זה כוחות איראן וחזבאללה, לעזוב את סוריה עוררו ביקורת חריפה באיראן כלפי רוסיה. ב-17 במאי 2018 נפגש נשיא רוסיה עם נשיא סוריה, בשאר אסד, באתר הנופש סוצ'. בעקבות הפגישה הצהיר הנשיא פוטין, כי התקדמות תהליך ההסדרה בסוריה צריכה לזרז את נסיגת הכוחות הזרים מסוריה. למחרת הפגישה הבהיר שליחו הנשיאותי של פוטין, כי כוונת נשיא רוסיה הייתה לכל הכוחות הזרים בסוריה, ובהם גם אלה של איראן, חזבאללה, תורכיה וארה"ב. לברנטייב הדגיש, כי הצהרתו של פוטין מהווה "מסר פוליטי", אם כי הוסיף, כי אין לראות בה התחלה של תהליך נסיגה של כוחות זרים מהמדינה. מדובר, לדבריו, בעניין מורכב מאוד, משום שהצעדים הללו חייבים להיות מיושמים במקביל ובמסגרת תהליך ייצוב האזור (Interfax, 18 במאי 2018).

◀ בתגובה ראשונית להצהרות הרוסיות אמר בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, כי אף אחד אינו יכול לכפות על איראן לעשות דבר וכי איראן תישאר בסוריה כל עוד קיים איום טרור וכל עוד ממשלת סוריה מעוניינת בנוכחות האיראנית. במסיבת העיתונאים השבועית שלו אמר קאסמי, כי מי שצריך לעזוב את סוריה הם אלה שנכנסו אליה ללא אישור ממשלת סוריה, במשתמע ארה"ב ותורכיה (תסנים, 21 במאי 2018).

◀ הצהרות הבכירים הרוסים עוררו ביקורת חריפה וחריגה בעיתונות האיראנית. במאמרי פרשנות, שהתפרסמו בימים האחרונים בעיתונות האיראנית, נכתב, כי ההצהרות הרוסיות האחרונות מספקות הוכחה נוספת לכך שלא ניתן לבטוח ברוסיה המוכנה תמיד להקריב את איראן לטובת האינטרסים שלה. העיתונות האיראנית הביאה כעדות לשינוי במדיניות הרוסית את שתיקת מוסקבה לאחר התקיפה, שביצעה ישראל בליל ה-10 במאי כנגד עשרות יעדים איראנים בסוריה בתגובה לירי רקטות לעבר מוצבי צה"ל ברמת הגולן.¹

◀ עבאס אח'ונדי (Abbas Akhundi), שר התחבורה והפיתוח העירוני האיראני, ביקר במחצית מאי 2018 בסוריה ודן עם שר הבינוי והעבודות הציבוריות הסורי, חסין ערנוס (Hussein Arnous), ועם שר הכלכלה וסחר החוץ הסורי, סאמר אלח'ליל (Samer al-Khalil), בהרחבת שיתוף הפעולה הכלכלי בין איראן וסוריה. אח'ונדי, העומד בראש הועדה הכלכלית המשותפת לאיראן ולסוריה, אמר, כי איראן מוכנה לסייע לסוריה בשיקומה הכלכלי בתחומי הבינוי ופיתוח התשתיות (סאנ"א; אירנ"א, 17 במאי 2018). במהלך ביקורו בדמשק נפגש אח'ונדי גם עם הנשיא בשאר אסד, שהצהיר, כי חיזוק הקשרים הכלכליים בין איראן וסוריה הוא אחד מדרכי ההתנגדות החשובים ביותר לנוכח ניסיונות המערב להטיל מצור על העמים בסוריה ובאיראן ולהכניע את שתי המדינות באמצעות סנקציות כלכליות (מהר, 18 במאי 2018).

¹ להרחבה ראה סקירת מרכז המידע למודיעין ולטרור מ-22 במאי, 2018: "הצהרות בכירים רוסיים בעניין הוצאת הכוחות הזרים מסוריה מעוררות ביקורת גוברת באיראן".

פגישת הנשיא אסד עם שר התחבורה והפיתוח העירוני האיראני (מהר, 18 במאי 2018)

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ איראן בירכה על הבחירות הכלליות, שהתקיימו ב-12 במאי 2018 בעיראק. בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, בירך את ממשלת עיראק ואת העם העיראקי על עריכת "בחירות מוצלחות" ואמר, כי העם העיראקי ביסס באמצעות השתתפותו בבחירות את ההישגים וההצלחות של המערכה נגד הטרור. הוא הוסיף, כי איראן מוכנה לסייע בשיקומה הכלכלי של עיראק (אירנ"א, 15 במאי 2018).

◀ חרף התגובה האיראנית הרשמית, ניכרת באיראן דאגה לנוכח ההישג המשמעותי, שבו זכתה רשימתו של מקתדא אלצדר, המוביל בשנים האחרונות את ההתנגדות למעורבות האיראנית בעיראק. התקשורת האיראנית דיווחה על ההישג המשמעותי בו זכתה רשימת אלצדר והתייחסה לעמדותיו הביקורתיות כלפי איראן ומעורבותה בעיראק. ניכר, עם זאת, כי באיראן עדיין ממתנינים לראות מה יהיה הרכב הממשלה החדשה בבגדאד, במיוחד לנוכח ההישג בו זכתה גם רשימת אלפתח בראשות האדי אלעאמרי (Hadi al-Ameri) המזוהה עם המיליציות השיעיות הפרו-איראניות. הפרשן הפוליטי האדי אנצארי (Hadi Ansari) העריך במאמר פרשנות, שפרסם באתר parine.com (16 במאי 2018), כי תוצאות הבחירות בעיראק עשויות להציב אתגר רציני לעתיד ההשפעה האיראנית בעיראק, במיוחד אם תקום קואליציה בין ראש הממשלה אלעבאדי למקתדא אלצדר. הוא ציין, עם זאת, כי איראן יכולה לנקוט באסטרטגיה נבונה על מנת להתגבר על אתגר זה ואולי אף לנצל את אלצדר כגשר לעולם הערבי ולערב הסעודית.

◀ פרשן איראני נוסף, צאדק כושכי (Sadegh Kushki), ניסה, אף הוא, להמעיט ממשמעות ההישג בו זכה אלצדר ביחס למעמדה של איראן בעיראק. בריאיון ליומון ארמאני-אמרוז (Arman-e Emruz, 17 במאי 2018) הצביע הפרשן על ההבדל בין הצהרות פוליטיקאים במהלך מערכת בחירות להתנהלותם בפועל. הוא העריך, כי גם אם יצליח אלצדר להקים קואליציה עם אישים נוספים, שאינם מעוניינים ביחסים ידידותיים עם איראן, הוא לא יוכל להתעלם מהקשרים הטובים בין שתי המדינות ומהמציאות של גבול ארוך משותף בן 1,200 ק"מ בין איראן לעיראק.

תמונה משנת 2006 של מקתדא אלצדר עם עלי לאריג'אני
(יו"ר המג'לס, אז שימש כמזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי)
(איסנ"א, 22 בינואר, 2006)

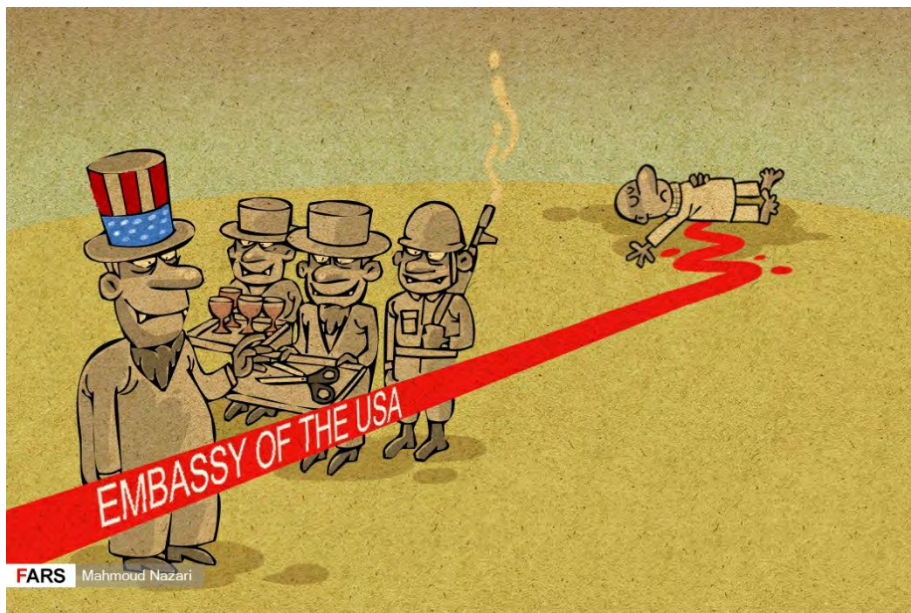
◀ בתוך כך דווח בתקשורת הערבית והמערבית, כי מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, הגיע במחצית מאי 2018 לביקור בבגדאד כדי לקיים התייעצויות פוליטיות בעקבות הבחירות בעיראק ולקדם הרכבת ממשלה שתעלה בקנה אחד עם האינטרסים האיראנים (אלשרק אלאוסט; רויטרס, 16 במאי 2018).

◀ בהתייחסו לתוצאות הבחירות בעיראק אמר דובר משרד החוץ האיראני, בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), במסיבת העיתונאים השבועית שלו, כי לא צפויה כל בעיה בין איראן לממשלת עיראק החדשה לנוכח היחסים הטובים בין שתי המדינות. הוא אמר, כי יש להמתין בסבלנות ולראות אילו זרמים פוליטיים ירכיבו את הממשלה הבאה. קאסמי הדגיש, כי איראן רואה בעיראק מדינה עצמאית וכי היא מכבדת את בחירתו של העם העיראקי (תסנים, 21 במאי 2018).

◀ אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), שגריר איראן בבגדאד, הגיב, אף הוא, לתוצאות הבחירות בעיראק ואמר, כי בכירים איראנים, ובהם מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, מקיימים קשרים טובים וידידותיים עם מקתדא אלצדר. הוא דחה את הטענות על חילוקי דעות בין איראן לאלצדר ואמר, כי לאיראן יש קשרים טובים עם כל הקבוצות, שזכו במספר המושבים הגדול ביותר בבחירות לפרלמנט העיראקי (אירנ"א, 21 במאי 2018).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ בכירים איראנים מתחו ביקורת חריפה על העברת שגרירות ארה"ב בישראל מתל-אביב לירושלים. הנשיא רוחאני התייחס בפתח ישיבת הממשלה השבועית להעברת השגרירות ואמר, כי ישראל וארה"ב סבורות שבאמצעות הגברת הלחץ על העם הפלסטיני הן יוכלו לשלול ממנו את זכויותיו ולהפריד את המוסלמים מירושלים, אך זוהי טעות גדולה מצדן, משום שלא ניתן להפריד את 1.5 מיליארד המוסלמים בעולם מירושלים באמצעות משחקים פוליטיים. רוחאני ציין, כי העם הפלסטיני נאבק במשך שבעים שנה וימשיך להיאבק עד למימוש זכויותיו הלגיטימיות. הוא הביע צער על כך שחלק ממדינות ערב שותקות לנוכח "פשעי הציונים" והדגיש את תמיכתה הנמשכת של איראן בזכויות הפלסטינים (איסנ"א, 16 במאי 2018).

פתיחת שגרירות ארה"ב בירושלים (פארס, 15 במאי 2018)

◀ עלי שמח'אני (Ali Shakhani), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, הצהיר, כי הפגיעה בביטחון וביציבות, שתיגרם כתוצאה מהעברת השגרירות, הינה באחריות "המשטר הציוני" וארה"ב. הוא גינה את העברת השגרירות וכינה אותה "צעד בלתי חוקי המנוגד לזכויות העם הפלסטיני". הוא ציין, כי העברת השגרירות רק תחזק את אחדות המוסלמים בהגנה על העם הפלסטיני ותזרז את התפרקותו של "המשטר הציוני" (פארס, 14 במאי 2018).

◀ חסין שיח' אלסלאם (Hossein Sheikholeslam), יועצו לשעבר של שר החוץ האיראני, אמר, כי הנשיא טראמפ רוצה לפעול נגד "חזית ההתנגדות" בכל יכולותיו ובכל התחומים, מכיון שהוא יודע שהיא מתחזקת מיום ליום בעוד שישראל נחלשת. הוא ציין, כי ארה"ב אינה יכולה עוד להבטיח את קיומו של "המשטר הציוני" וכי ישראל מאבדת את מעמדה במערב, כפי שהדבר ניכר בהיעדרות נציגי בריטניה, צרפת וגרמניה מטקס העברת השגרירות (מהר, 14 במאי 2018).

◀ משמרות המהפכה גינו, אף הם, את העברת שגרירות ארה"ב לירושלים. בהודעה מיוחדת, שפרסמו נאמר, כי העברת השגרירות לא זו בלבד שלא תספק ביטחון ל"כובשים הציונים" אלא תעורר גל חדש של מאבק נגד ארה"ב ושנאה נגד תומכיה אף מעבר לאזור. העברת השגרירות תהווה חלום בלהות עבור הציונים, שלא תהיה להם כל דרך מילוט למעט חיים במקלטים, נאמר בהודעה (איסנ"א, 14 במאי 2018).